

HÄLLESJÖ med HÅSJÖ. (Jämtland.)

Under benämningen *Rotakyl cum annexa* förekomma dessa socknar redan 1314 i förteckningen öfver den s. k. sexårgården, och khden i *Rothakiæl* erlägger år 1316 ½ mark i lösen af Upsalaärkebiskopens pallium samt kyrkan 2 öre. (DS 3 n. 1946, 2043). Ännu 1347 behåller Hällesjö namnet Rotakil, ty *Hasio* nämnes i samma dokument som särskild socken (DS 5 n. 4206). Först år 1407 framträder församlingen under namnet *Hiælzsioasa* (SD 1 n. 822) och 1445 *Helsyo* (DN 14 n. 64). Tydligt är, att uppodlingen här under medeltiden gått mycket långsamt. I hvardagslag sammanfattas trakten stundom ännu under beteckningen »på Kälarne».

Tidigt torde församlingarna kommit i annexförhållande till *Ragunda*, hvarunder de flera århundraden hörde, till dess de genom kgl. bref 6 febr. 1903 åter förenades såsom eget pastorat med khde i Hällesjö och komm. i Håsjö. Under annextiden hade komministern i Ragunda från 1728 sin station i Håsjö. Hällesjö fick först egen komminister 1882. Komministraturen i Ragunda-Håsjö räknades på sin tid såsom en af de besvärligaste prästsysslorna i följd af de ständiga resorna inom pastoratet, som omfattade icke mindre än 5 kyrkor och sköttes af pastor och blott en ordinarie komminister. Då komm. E. Sellin efter 13 års tjänst härstädes år 1741 sökte kyrkoherdebefattningen i Resele, framhöll han i sin ansökan, att han under dessa år på sina tjänsteresor tillryggalat icke mindre än 1,834 mil (Hdpr. 22/7 1741).

Hällesjö nuvarande kyrka af sten, åttkantig, med lågt tak och mittel-lanternin, uppfördes efter ritning af F. A. Lindstein af byggmästaren Trolle och invigdes 26 juni 1853. Klockstapeln, en af de vackraste af Pål Perssons i Stugu arbeten¹, byggdes år 1781. Från den gamla nedrifna stenkyrkan bevaras åtskilliga inventarier såsom predikstolen med stilfulla ornament i plattskärning. En St. Rochus bild och ett rökelsekar härröra från medeltiden.

Håsjö gamla träkyrka, uppförd vid Singsjön 1684 af Olof Ersson i Ragunda, kvarstår ännu med sin ståtliga klockstapel, likaledes förfärdigad af Pål Persson 1779 och väl känd genom den trogna kopian på Skansen i Sthm. Församlingen uppförde 1876 en ny rymligare kyrkbyggnad af trä med torn vid Västanede, 1 mil väster om den gamla, men den nedbrann till grunden 1901. Den nuvarande träkyrkan med sin klockstapel är uppförd efter ritning af arkitekt E. Melander af byggmäst. O. P. Hellman i Östersund, men är till sin stil mera egendomlig än tilltalande.²

Vid *Ljungå* bruk inom Hällesjö uppfördes 1868 ett kapell, som jämte kyrkogård invigdes 1871. Genom en eldsvåda 1898 förstördes kapellet, men har åter uppbyggts. Det får gudstjänst 6 gånger om året

Prästerskapet i Hällesjö och Håsjö före 1903, se *Ragunda*.

¹ Denne skicklige allmogebyggmästare var bonde, kyrkvärd och klockare i Stugun och afled vid 83 års ålder år 1815: han hade uppfört en stenkyrka - Helgums, samt 7 träkyrkor, däraf 6 med torn, dessutom 6 klockstaplar utom andra smärre publika byggnader. En redbar och gudfruktig man.

² Kyrkorna äro afbildade i: Sverige, Geografisk-topogr.-statistisk beskrifning, utg. af O. Sjögren. D. 6 s. 352-354.

KYRKOHERDAR.

1. **Gustaf Herman Nydahl** (1904-15), f. 31 dec. 1859 i Stigsjö; föräldrar: hemmansägaren Carl Gustaf N. i Nygårdén och Katarina Teodora Antoinette Lundqvist, komm.dotter. Efter studier i Hsand och där afl. mogenh.ex. 27 maj 1882 stud. i Upsala ht. s. å. prästv. därst. 6 juni 1888 till past.adj. i Stigsjö, där v. past. juli-sept. s. å., v. komm. i Viksjö 23 maj 1889-1 maj 1890, då han tilltr. som ordin. komm. därst.; utn. komm. i Boteå-Öfverlänäs 22 febr. 1896, tilltr. 1 maj 1898. Erhöll fullmakt som khde i Hällesjö past. 26 sept. 1903 med tilltr. 1 okt. s. å., men beviljades tjänstledighet till 1 apr. 1904 för att fortfarande uppehålla komm.sysslan i Öfverlänäs. Han afled 29 sept. 1915 i Hällesjö.

G. 1) 10/10 1901 m. *Laura Johanna Gradin*, f. 17/10 1874, dotter till handl. Lars A. Gradin i Grillom, Boteå, och Anna Kajsa Andersson, d. 18/2 1903;

2) 4/4 1907 m. *Maria Ulrika Zander*, f. 22/3 1874, dotter till disponenten O. Zander i Hsand och Augusta Schmidt.

Barn i förra giftet: *Gösta Laurentius*, f. 20/1 1903 i Öfverlänäs; i senare giftet *Karl Herman*, f. 17/1 1913 i Hällesjö.

2. **John Bernhard Melander** (1918-) f. i Ytterlänäs 31 okt. 1875; föräldrar: kronolotsen Jonas Melander och Olivia Christina Fahlén. Efter studier i Hsand stud. i Upsala ht. 1894, fil. kand. 30 jan 1897; efter aflagda teol. examina prästv. 31 maj 1900; regem.pastor vid Norrlands dragonregemente 4 jan. 1902-29 apr. 1904, tillika vid samma tid fängelse- och lasarettspred. i Umeå, pastoratsadj. i Berg med station i Åsarne 5 apr. 1905, tilltr. s. å. Svenska kyrkans diakonistyrelses sekreterare 20 maj 1910, tilltr. 1 aug. s. å., utn. khde i Hällesjö-Håsjö pastorat apr. 1916, tilltr. 1918.

Utn. 1922 till föreståndare för Sv. kyrkans lekmannaskola i Sigtuna.

G. 12/10 1904 m. *Maria Elisabet Östberg*, f. i Adolf Fredr. förs. i Sthm 20/11 1873, dotter till vaktmäst. August Östberg och Anna Maria Zetterqvist.

Barn: *Maria Olivia*, f. i Åsarne 13/7 1907; *Kjell Bernhard*, f. 14/1 1909.

Tr: Den sociala frågan i kristlig belysning. Föredrag. Sthm 1906. - Vår tids sociala fråga och Jesu evangelium. Gefle 1907. - Ur mitt vittnesbörd. Predikningar och föredrag. Sthm 1907. - Våra bröder från landsvägen, 1910. - Reseminnen från England och Skottland. Östersund 1910. - Kyrkan och klasskampen. Inledningsföredrag. Sthm 1911. - »Stå upp och gå!» Ett ord om kyrkan och de vilsekomna, ib. 1911. - Kyrkans sociala uppgifter, ib. 1911. - Sveriges kyrka i nutiden, Ups. 1913. - Trosfif och hemlif, ib. 1913. - Pauli första bref till Korintierna, Ups. 1918. - Svenska kyrkans lekmannaskola 1921. - Ett större antal uppsatser i kyrkliga frågor, införda i samlingar, årsböcker och tidskrifter.

KOMMINISTRAR I HÅSJÖ.

1. **Johan August Palmer** (1905-08), Värml. utn. komm. i Håsjö 26 juni 1905, tilltr. genast.; utn. khde i Stugun 20 juni 1908, sist khde i Alsen, se *Alsen*.

2. **Anders Waldemar Edwall** (1909-12), utn. komm. i Håsjö 16 jan. 1909, tilltr. genast; komm. i Sundsvall 12 okt. 1912, se *Sundsvall*.

3. **Ernst Gunnar Widell** (1913-23), f. i Säbrå 7 nov. 1874, son till dåv. komm. därst., sedermera khden i Ljustorp, Lars Widell. Efter studier i Hsand stud. i Upsala ht. 1897, prästv. 30 maj 1902. Komm. i Håsjö 22 mars 1913, tilltr. genast, senare utn. till khde i Ytterlännäs med tilltr. 1923.

G. 1/8 1911 m. *Signe Karolina Askling*, f. i Sundsvall 4/7 1885, dotter till disponent Karl Jakob Askling och Hedvig Karolina Billström.

Dotter: *Ingrid Elisabet*, f. på Alnön 18/12 1912.